

Vergaderjaar 1997–1998

25 783

Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 1997 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN DEEL

In aansluiting op de eerste wetwijziging (Stb. 1997, 427) wordt door middel van het onderhavige wetsvoorstel voorgesteld de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 1997 met respectievelijk f 107,2 mln en f 765,9 mln te verhogen.

Deze mutaties zijn deels aangekondigd in bijlage 5 van de Miljoenennota 1998 (Kamerstukken II 1997/98, 25 600, nr. 1, blz. 169 en 171) en betreffen verder de nadere wijzigingen, die in de Najaarsnota 1997 zijn verwerkt.

Samenvattend ontstaat het volgende beeld voor de **uitgavenbegroting** (bedragen in miljoenen guldens):

Aansluiting met de tweede suppletore begroting

1. Aangekondigd in de Miljoenennota 1998	+ 89,1
2. Nadere wijzigingen (Najaarsnota 1997)	+ 18,1
Mutatie onderhavig wetsvoorstel	+ 107,2

Samenvatting uitgavenmutaties in begrotingen

– Vastgestelde begroting 1997 (Stb. 1997, 222)	3 374,8
– Eerste suppletore begroting 1997 (Stb. 1997, 427)	+ 74,5
– Tweede suppletore begroting 1997 (onderhavig wetsvoorstel)	+ 107,2
Totaal geraamd	3 556,5

Samenvattend ontstaat het volgende beeld voor de **ontvangstenbegroting** (bedragen in miljoenen guldens):

Aansluiting met de tweede suppletore begroting

1. Aangekondigd in de Miljoenennota 1998	+ 650,6
2. Nadere wijzigingen (Najaarsnota 1997)	+ 115,3
Mutatie onderhavig wetsvoorstel	+ 765,9

Samenvatting ontvangstenmutaties in begrotingen

- Vastgestelde begroting 1997 (Stb. 1997, 222)	5 847,8
- Eerste suppletore begroting 1997 (Stb. 1997, 427)	+ 1 044,0
- Tweede suppletore begroting 1997 (onderhavig wetsvoorstel)	+ 765,9
Totaal geraamd	7 657,7

Inleiding

Hieronder wordt ingegaan op de hoofdlijnen van de in deze suppletore begroting opgenomen mutaties. Voor nadere informatie wordt kortheids-halve verwezen naar de tekst van de aansluitende artikelsgewijze toelichting.

Uitgaven

(x f 1 000)	Verplichtingen	Uitgaven
Niet-HGIS		
1. CO2-reductieplan	78 421	559
2. HOV-project (Hoogwaardig Openbaar Vervoer); overboeking naar VenW	- 15 000	- 15 000
3. Bijdrage MvF voor NITG-TNO	21 905	21 905
4. Steun scheepsbouw (NESEC)	10 000	10 000
5. Verhoging bijdrage NIVR	20 000	20 000
6. Versnelling EFRO bevoorschotting	-	40 500
7. Desalderingen	20 823	19 823
8. Actualisatie WIR-raming	-	60 000
9. Overig	- 1 612	- 41 269
Subtotaal niet-HGIS	134 537	116 518
HGIS		
10. SENO-faciliteit	30 000	15 000
11. Garantiefaciliteit Opkomende Markten	25 000	25 000
12. Temporisatie EFI	120 000	-
13. Achterblijvend beroep op IFMOE	- 15 000	- 15 000
14. Actualisatie kasraming BSE	-	- 25 000
15. Desalderingen	660	660
16. Overig	- 10 406	- 10 000
Subtotaal HGIS	150 254	- 9 340
Totaal EZ	284 791	107 178

- ad 1: Betreft een overboeking van de op de aanvullende post «Nader te bepalen» van de rijksbegroting gereserveerde middelen voor het CO2-reductieplan (artikel 09.07). Dit budget is bedoeld om de projecten te kunnen commiteren die zijn opgenomen in mijn brief van 17 april 1997 (Kamerstukken II 1996/97, 25 026, nr. 2).
- ad 2: Voor de uitvoering van het HOV-project (Hoogwaardig Openbaar Vervoer) in Eindhoven wordt f 15 mln overgeboekt naar VenW (artikel 02.02).
- ad 3: Bijdrage van het Ministerie van Financiën in de financiering van de overdracht van roerende en onroerende goederen aan het NITG-TNO (artikel 09.06).
- ad 4: Kapitaalinjectie in de Stichting Nederlandse Scheepsbouw Export Centrale (NESEC), ten behoeve van topfinanciering aan werven (artikel 03.05).
- ad 5: Betreft een verhoging van de storting in het NIVR van f 5 mln tot f 25 mln (artikel 02.07).
- ad 6: Bij eerste suppletore begroting is een budget van f 90 mln

vrijgemaakt voor de cofinanciering van doelstelling-2-programma's. Hiervan kan een groter deel al in 1997 tot betaling komen (artikel 04.09).

- ad 7: Grootste desaldering heeft betrekking op de doorsluispost COVA (f 12,5 mln; artikel 09.21).
- ad 8: Bijstelling geraamde WIR-uitgaven (artikel 08.01)
- ad 9: Betreft met name een groot aantal actualisaties van de kasramingen.
- ad 10: In verband met het toegenomen beroep op de SENO-faciliteit wordt de beschikbare ruimte verhoogd (artikel 07.05).
- ad 11: Bijdrage in de Garantiefaciliteit Opkomende Markten (artikel 07.03).
- ad 12: Betreft het naar voren halen van het in 1999 geraamde budget in verband met de grote vraag naar het exportfinancieringsinstrument Indonesië, EFI (artikel 07.03).
- ad 13: Verlaging budgettaire ruimte Investeringsfaciliteit Midden- en Oost-Europa, IFMOE (artikel 07.05).
- ad 14: Betreft actualisatie van de geraamde uitgaven voor het besluit Subsidies Exportfinanciering, BSE (artikel 07.03).
- ad 15: Premieontvangst IFMOE (artikel 07.05).
- ad 16: Diverse kleinere mutaties. Per saldo wordt een kasonderuitputting van f 10 mln verwacht.

Ontvangsten

(x f 1 000)	Ontvangsten
Niet-HGIS	
1. Opbrengsten Alpinvest	275 000
2. Vervroegde aflossing Hoogovens	82 107
3. Opbrengsten DAF	37 900
4. Actualisatie ontvangsten WIR	10 000
5. Gasbatenmutatie	235 046
6. Casino's	42 500
7. Terugbetalingen op TOK's	29 000
8. Desalderingen	19 823
9. Overig	33 862
Subtotaal niet-HGIS	765 238
HGIS	
10. Desalderingen	660
Totaal HGIS	660
Totaal EZ	765 898

- ad 1: Opbrengst verkoop aandelenbezit Alpinvest (artikel 03.03).
- ad 2: Hoogovens heeft de uitstaande lening vervroegd afgelost (artikel 03.01).
- ad 3: Een deel van de opbrengst uit de verkoop van aandelen DAF in 1996 is als zekerheidsstelling op een aparte rekening gezet (voor eventueel claims). Omdat er geen claims zijn ingediend, komt dit bedrag alsnog ten gunste van de Staat (artikel 03.03).
- ad 4: Ontvangsten WIR (artikel 08.01).
- ad 5: Betreft mutatie in de aardgasbaten (artikel 09.01).
- ad 6: Bijstelling van de geraamde afdrachten van casino's (artikel 05.12).
- ad 7: De terugbetalingen op de verstrekte Technische Ontwikkelingskredieten vallen hoger uit dan geraamd (artikel 02.02).
- ad 8: Uiteraard vormt ook hier, net als bij de uitgaven, de doorsluispost COVA (artikel 09.03) de belangrijkste mutatie.
- ad 9: Betreft een groot aantal ontvangstenverhogingen.
- ad 10: Premieontvangst IFMOE (artikel 07.01).

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Wetsartikel 1 (Uitgaven)

01.00 Algemeen

Artikel 01.01 Apparaatsuitgaven EZ

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	589 059	579 457
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 12 535	+ 12 052
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 11 822	+ 10 487
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Desalderingen	+ 4 154	+ 4 154
2: NITG-TNO	- 6 109	- 3 838
3: Herstructurering salarisschalen CBS	+ 2 247	+ 2 247
4: NMa	- 4 500	- 4 500
5: BIE	+ 3 620	+ 3 620
6: Herbezetting en sec. arbeidsvoorwaarden	+ 3 000	+ 3 000
7: Mobiliteitsbevordering	+ 1 250	+ 1 250
8: Loonbijstelling	+ 4 151	+ 4 151
9: Overig	+ 4 009	+ 4 03
Stand na 2e suppletore begroting 1997	613 416	601 996

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Een desaldering met ontvangstenartikel 01.01 in verband met Interimfunctieervulling en met het Vervoersmanagementplan (f 1,372 mln). Daarnaast vinden bij de ramingen voor het CPB en het CBS desalderingen plaats met ontvangstenartikel 01.21 en 01.31, voornamelijk in verband met werken in opdracht (respectievelijk f 0,482 mln en f 2,3 mln);
- ad 2: In het kader van de fusie van de RGD met TNO-GG per 1 september 1997 worden de voor het RGD beschikbare middelen (onder aftrek van de voor RGD geraamde ontvangsten) vanaf dat moment aan het NITG beschikbaar gesteld in de vorm van doelfinanciering, met een financieringsgarantie tot 1 januari 2003. Deze doelfinanciering is geraamd op artikel 09.06. In verband hiermee wordt de raming op artikel 01.01 verlaagd met f 9,209 mln. Daarnaast is, in het kader van de fusie, eenmalig f 3,1 mln aan het budget toegevoegd, in verband met de financiering van de noodzakelijke pensioenvoorzieningen;
- ad 3: Als onderdeel van de CAO 1995-1997 vindt een herstructurering van de salarisschalen plaats, die leidt tot kostenstijgingen. Deze herstructurering was voor het CBS nog niet in de ramingen verwerkt;
- ad 4: Omdat de nieuwe Mededingingswet op een later tijdstip (per 1 januari 1998) in werking treedt dan eerder voorzien was, komt bij het artikelonderdeel materieel NMa f 4,5 mln niet tot besteding;
- ad 5: Op het artikelonderdeel materieel Bureau IE wordt een verhoging voorgesteld voor de uitvoering van het Strategisch Plan, voor reguliere automatisering en voor het OIO-project (Octrooi Informatie Online);
- ad 6: Ten behoeve van herbezetting en secundaire arbeidsvoorwaarden wordt voorgesteld de raming te verhogen;
- ad 7: Binnen de EZ-begroting is f 1,25 mln vrijgemaakt voor een programma ter bevordering van de mobiliteit onder het EZ-personeel;

ad 8: Betreft de uitdeling van de loonbijstelling vanaf artikel 01.03;

ad 9: Deze mutatie bestaat uit een groot aantal kleinere posten.

Artikel 01.03 Loonbijstelling

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	3 069	3 069
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 9 529	+ 9 529
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	- 12 598	- 12 598
Stand na 2e suppletore begroting 1997	0	0

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft uitdeling van loonbijstelling. Deze is als volgt verdeeld:

01.01	Apparaatskosten EZ	- 4 151
01.55	Bijdrage aan Senter	- 27
02.05	Innovatiecentra	- 690
02.06	NNI	- 25
02.06	Marin	- 44
02.06	TNO	- 2 528
05.01	IMK	- 480
05.02	EIM	- 209
05.12	NBT	- 485
05.22	NMI	- 453
09.05	ECN	- 1 211
09.06	Doelfinanciering NITG-TNO	- 205
	EZ-breed ingezet	- 2 090
Totaal		- 12 598

Artikel 01.04 Prijsbijstelling

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	- 8 798	- 8 798
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 16 497	+ 16 497
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	- 7 699	- 7 699
Stand na 2e suppletore begroting 1997	0	0

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft uitdeling van prijsbijstelling. Deze is als volgt ingezet:

01.55	Bijdrage aan Senter	- 262
02.05	Innovatiecentra	- 479
02.06	NNI	- 22
02.06	Marin	- 10
02.06	TNO	- 543
02.07	Ruimtevaart	- 3 233
02.12	STW	- 24
04.09	EFRO	- 1 625
05.01	IMK	- 169
05.02	EIM	- 37
05.12	NBT	- 505
05.22	NMI	- 238
09.05	ECN	- 505
09.06	Doelfinanciering NITG-TNO	- 47
Totaal		- 7 699

Artikel 01.05 Onvoorzien

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	774	774
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	- 58	- 58
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	- 664	- 664
Stand na 2e suppletore begroting 1997	52	52

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

De op dit artikel geraamde middelen zijn naar diverse artikelen overgeboekt en daar ingezet voor uitgaven die niet geraamd waren in de ontwerpbegroting 1997. Het betreft (een deel van) de kosten van het EU-voorzitterschap (f 0,418 mln), de kosten van de in 1997 opgezette Planning en controlcursus (f 0,191 mln) en enkele kleinere posten (f 0,055 mln).

Artikel 01.06 Uitgaven post-actief personeel

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	17 664	17 664
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 836	+ 836
Stand na 2e suppletore begroting 1997	18 500	18 500

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft de aanvulling van het beschikbaar budget vanuit artikel 01.01.

Artikel 01.08 Nog te verdelen bedragen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	–	–
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 30 900	+ 30 900
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	– 23 848	– 27 846
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: NIVR	– 20 000	– 20 000
2: Rotterdam Culturele Hoofdstad	– 5 000	– 5 000
3: Overig	+ 1 152	– 2 846
Stand na 2e suppletore begroting 1997	7 052	3 054

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Naar artikel 02.08 wordt f 20 mln overgeboekt voor storting in het NIVR-fonds.
- ad 2: Naar artikel 05.12 wordt f 5 mln overgeboekt ter financiering van de EZ-bijdrage aan de manifestatie Rotterdam Culturele hoofdstad.
- ad 3: Diverse kleinere mutaties.

Artikel 01.12 Europees Octrooibureau

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	6 026	6 026
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 2 540	+ 2 540
Stand na 2e suppletore begroting 1997	8 566	8 566

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

De mutatie is voornamelijk (voor f 2,42 mln) het gevolg van het grotere aantal door het EOB uitgebrachte (en in rekening gebrachte) adviezen.

Aanpassing kengetallen

De ramingskengetallen die vermeld zijn in de ontwerpbegroting 1997 worden als volgt aangepast:

Ramingskengetallen nieuwheidsonderzoeken	Ontwerp- begr.	Tweede suppl.	Verschil
1. Budget (verplichtingen x f 1000)	4 300	6 500	2 200
2. Aantal onderzoeken	1 235	1 747	512
3. Tarief per onderzoek (x f 1000)	3,48	3,72	0,24

Deze wijzigingen worden veroorzaakt door het grotere aantal door het EOB uitgebrachte adviezen en doordat het EOB het (voorschot)tarief per onderzoek heeft aangepast op basis van de werkelijke kostenontwikkeling.

Artikel 01.55 Bijdrage aan het agentschap Senter

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	34 221	37 467
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 18 409	+ 11 103
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 7 800	+ 9 343
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Overhevelingen van andere artikelen	+ 6 991	+ 6 350
2: Overhevelingen naar andere artikelen	- 845	- 845
3: Desaldering met O-01.41	+ 959	+ 959
4: Overig	+ 695	+ 2 879
Stand na 2e suppletore begroting 1997	60 430	57 913

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Voor de dekking van de uitvoeringskosten van het door Senter uitgevoerde EZ-instrumentarium, wordt voorgesteld om de raming op dit artikel met bijna f 7 mln te verhogen. De verhoging wordt veroorzaakt door aanvullende opdrachten aan Senter. Dekking voor deze verhoging is afkomstig uit diverse artikelen op de EZ-begroting;
- ad 2: Betreft een overhevelingen van f 0,045 mln naar artikel 09.01 Energiebesparingstechnologie, alsmede een overheveling van f 0,8 mln naar artikel 09.04 Beleidsondersteuning en overige uitgaven in verband met lagere uitvoeringskosten van Senter voor energie-regelingen;
- ad 3: Voorgesteld wordt een desaldering met ontvangstenartikel 01.41 Terugontvangen bijdragen van Senter. Het betreft ontvangsten naar aanleiding van de eindafrekeningen over 1996 met betrekking tot de door Senter uitgevoerde regelingen van EZ;
- ad 4: De voorgestelde verplichtingenmutatie betreft hoofdzakelijk een reguliere toevoeging van loon- en prijsbijstelling. Omdat een aantal, oorspronkelijk voor 1996 geraamde uitgaven in 1997 verricht worden, dient de uitgavenraming verhoogd te worden tot f 57,9 mln.

Artikel 01.61 Personeel en materieel EZ excl. CBS

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	-	8 893
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	-	+ 1 450
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	-	+ 3 587
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Aanpassing kasramingen	-	+ 3 301
2: Overboekingen met andere artikelen	-	+ 286
Stand na 2e suppletore begroting 1997	-	13 930

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Op dit artikel worden alleen nog uitgaven geraamd die verband houden met de apparaatskosten van het CBS van vóór 1997. De raming voor de afwikkeling van die oude verplichtingen dient verhoogd te worden.

02.00 Industrieel en Algemeen Technologiebeleid

Artikel 02.02 Specifieke bedrijfsgerichte technologiestimulering

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	263 506	214 075
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 51 046	+ 11 593
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 20 745	- 28 956
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Overboekingen van andere ministeries	+ 11 410	+ 2 560
2: Overboekingen naar andere ministeries	- 16 500	- 15 000
3: Temporisatie Elektronische Snelwegen	- 15 742	-
4: Overheveling van artikel 02.09	+ 36 486	-
5: Overig	+ 5 091	- 16 516
Stand na 2e suppletore begroting 1997	335 297	196 712

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Betreft de volgende drie overboekingen van andere ministeries:
- een bijdrage van f 4,338 mln van het Ministerie van LNV voor clusterprojecten op het gebied van intelligente verpakkingssystemen en mengvoedersystemen;
  - een bijdrage van f 4,472 mln van het Ministerie van V&W voor de subsidieregeling Maritiem Onderzoek 1997;
  - een bijdrage van f 2,6 mln van het Ministerie van VROM voor de milieutechnologieprogramma's «Schoner Produceren» en «ECO-design»;
- ad 2: Betreft de volgende twee overboekingen naar andere ministeries:
- een bijdrage van f 15 mln aan het Ministerie van V&W ten behoeve van het project «Hoogwaardig Openbaar Vervoer Eindhoven» (HOVE);
  - een bijdrage van f 1,5 mln naar het Ministerie van VROM voor het programma «marktintroductie vergassingstechnologieën voor gemengd kunststofafval uit huishoudens»;
- ad 3: De voorgestelde mutatie houdt verband met het tranchegewijs uitdelen van de cluster-III middelen. Door deze temporisatie sluit het geraamde verplichtingenbudget beter aan bij de momenteel bestaande inzichten over het benodigde budget voor de jaren 1997 en 1998;
- ad 4: Betreft een overheveling van f 36,486 mln uit artikel 02.09 Speur- en ontwikkelingswerk. Van dit bedrag wordt de helft ingezet voor een aanvulling tot f 85 mln van het budget 1997 van het Besluit subsidies bedrijfsgerichte technologische samenwerking (BTS). De andere helft is hoofdzakelijk bedoeld voor de financiering van het HOVE-project (zie onder punt 2);
- ad 5: De verplichtingenmutatie betreft het saldo van enkele posten van relatief kleine omvang. De verlaging in de uitgavenraming met ruim f 16,5 mln is hoofdzakelijk het gevolg van een actualisatie van de verwachte betalingen in 1997 op in het verleden aangegane verplichtingen op diverse artikelonderdelen. Doordat de betalingen aan de uitvoerder van het EET-programma lager uitvallen, valt tevens de bijdrage voor 1997 van het Ministerie OC&W voor het EET-programma met f 1 mln lager uit. Deze lagere bijdrage is via een desaldering met het ontvangstenartikel 02.04 Diverse ontvangsten technologiebeleid verwerkt.

In onderstaande tabel is de verplichtingenraming op artikelonderdeel-niveau opgenomen na verwerking van de voorgestelde mutaties:

Artikelonderdeel	Stand 1e sup. 1997	Stand 2e sup. 1997	Mutatie
600 Stim. Strat. Samenwerking	18 167	22 505	+ 4 338
620 Voorber. techno. prod. 50 754	50 754	-	
710 PBTS/referentieprojecten	3 560	4 358	+ 798
730 Maritiem onderzoek	8 253	12 321	+ 4 068
740 Flankerend beleid	31 703	38 480	+ 6 777
745 Elektronische Snelwegen	56 742	46 814	- 9 928
750 Infrastructuur en Bel. Onderz. 19 126	15 575	- 3 551	
754 EET-programma	46 200	46 200	-
760 TWA	1 257	1 257	-
780 Informatietechnologie	33	33	-
800 BTS	66 757	85 000	+ 18 243
810 Kennisdifusie MKB	12 000	10 000	- 2 000
811 TNO-initiatief	-	2 000	+ 2 000
Totaal 02.02	314 552	335 297	+ 20 745

Artikel 02.03 Internationale en algemene technologiestimulering

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	144 065	128 620
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 3 870	- 29 859
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 11 262	+ 35 418
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Overheveling naar 01.55	- 3 200	- 433
2: Temporisatie naar 1998	- 6 000	- 1 674
3: Opvoeren verplichtingenruimte MES	+ 20 000	-
4: Verhogen kasraming MES	-	+ 42 863
5: Overig	+ 462	- 5 338
Stand na 2e suppletore begroting 1997	159 197	134 179

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Ter dekking van de uitvoeringskosten van het door Senter uitgevoerde I&D-instrumentarium wordt een overheveling voorgesteld van f 3,2 mln naar artikel 01.55 Bijdrage aan het agentschap Senter. De dekking is afkomstig uit het budget voor het Besluit subsidies bedrijfsgerichte technologiestimulering internationale programma's (f 2,7 mln) en de faciliteit voor technologische samenwerking met emergent markets (f 0,5 mln);
- ad 2: Betreft een temporisatie van f 6 mln naar 1998. Doordat het Besluit subsidies bedrijfsgerichte internationale technologieprogramma's (BIT) later in werking trad dan oorspronkelijk geraamd, kan een deel van de voor 1997 geraamde verplichtingenruimte niet gerealiseerd worden. Specifiek gaat om de verplichtingen voor de bilaterale samenwerking met emergent markets (inclusief Indonesië);
- ad 3: Een deel van de in voorgaande jaren aangegane verplichtingen voor het artikelonderdeel Micro-elektronicastimulering wordt in 1997 ingetrokken, omdat enkele ingediende projecten uiteindelijk niet door de Europese Commissie zijn goedgekeurd. Voorgesteld wordt om via een verhoging van de verplichtingenraming de door de intrekking vrijvallende kasruimte van f 20 mln opnieuw in te zetten voor het onderdeel Micro-elektronicastimulering;
- ad 4: Bij eerste suppletore begroting is de uitgavenraming met bijna f 30 mln verlaagd in de veronderstelling dat de Europese Commissie

haar besluitvorming over een aantal projecten op artikelonderdeel Micro-elektronicastimulering niet in 1997 zou afronden, waardoor EZ geen voorschotten zou kunnen verstrekken (zie Kamerstukken II 1996/97, 25 405, nr. 2, blz. 7). Inmiddels is van de Europese Commissie vernomen dat formele goedkeuring toch nog dit jaar verwacht kan worden. Op grond hiervan wordt voorgesteld de uitgavenraming met ruim f 42,8 mln te verhogen;

- ad 5: De uitgaven op grond van het Besluit subsidies technologie-stimulering internationale programma's (BTIP) vallen lager uit dan geraamd bij de ontwerpbegroting 1997. De voorgestelde verlaging van de uitgavenraming met ruim f 5,3 mln wordt hoofdzakelijk hierdoor veroorzaakt.

De ramingskengetallen die vermeld zijn in de ontwerpbegroting 1997 voor de BTIP worden als volgt aangepast:

verplichtingenraming x f 1mln	vorige raming	nieuwe raming	verschil
1. Aantallen (= gehonoreerde projecten BTIP)	68	54	- 14
2. Bedrag per eenheid (= bedrag per project)	0,441	0,457	+ 0,016
3. Toegelicht begrotingsbedrag (= subsidie)	30,000	24,649	- 5,351

De BTIP is in 1997 opgegaan in het BIT waardoor het «loket» gedurende 1997 een periode gesloten is geweest. De terugloop in de raming van het aantal gehonoreerde projecten is hier het gevolg van.

In onderstaande tabel is de verplichtingenraming op artikelonderdeel-niveau opgenomen na verwerking van de voorgestelde mutaties:

Artikelonderdeel	Stand 1e sup 1997	Stand 2e sup 1997	Mutatie
010 BTIP/EUREKA	27 647	24 694	- 2 953
011 Technol. samenw. Indonesië	4 288	2 288	- 2 000
013 Techn. samenwerk. proj.	4 000	-	- 4 000
014 Eureka-secretariaat	-	215	+ 215
020 Micro-elektronica stim.	112 000	132 000	+ 20 000
Totaal 02.03	147 935	159 197	+ 11 262

Artikel 02.04 Overheidsaanschaffingen en bevordering van bedrijfsgerichte samenwerking

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	15 000	27 275
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	- 650	- 650
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	-	- 12 776
Stand na 2e suppletore begroting 1997	14 350	13 849

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Het Ministerie van Defensie is penvoerder voor de Codema-regeling, waarbij de EZ-bijdrage via verrekening betaald wordt. Ultimo oktober blijkt Defensie in 1997 slechts circa f 4 mln van de geraamde f 14 mln te zullen verrekenen. Tevens vallen de betalingen op verplichtingen die in het verleden zijn aangegaan op grond van de subsidieregeling bedrijfs-

gericht technologisch onderzoek door collectiviteiten (BTOC) lager uit dan geraamd. Op grond hiervan wordt voorgesteld de uitgavenraming met ruim f 12,7 mln te verlagen.

Artikel 02.05 InnovatieCentra

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	42 402	43 512
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	- 37 674	+ 4 000
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1. Overheveling van art. 02.06	+ 4 000	+ 4 000
2. Temporisatie i.v.m. fusie IMK en ICNN	- 42 402	-
3. Overheveling naar art. 05.01 i.v.m. fusie	- 441	- 441
4. Loon- en prijsbijstelling	+ 1 169	+ 1 169
5. Overig	-	- 728
Stand na 2e suppletore begroting 1997	4 728	47 512

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Betreft een overheveling ten laste van artikel 02.06 Subsidies industriële ontwikkeling ten behoeve van de integratie van de Centra voor Micro-Elektronica (CME) in het Innovatie Centra Netwerk Nederland (ICNN). De bijdrage die EZ levert voor de integratie van de CME in het ICNN bedraagt f 4 mln in 1997 en wordt in de periode 1997-1999 afgebouwd;
- ad 2: Met ingang van 1 januari 1998 zal een nieuw landelijk netwerk ontstaan uit de fusie van het ICNN met IMK Voorlichting. Als gevolg hiervan wordt een temporisatie verwerkt welke een louter administratieve achtergrond heeft. Normaliter wordt de rijksbijdrage aan het ICNN met betrekking tot een bepaald subsidiejaar administratief vastgelegd in het jaar dat hieraan voorafgaat. In verband met de fusie zal de bijdrage van EZ aan ICNN/IMK over 1998 echter in het lopende jaar (1998) worden toegezegd;
- ad 3: Overheveling naar artikel 05.01 IMK in verband met fusiekosten (zie toelichting artikel 05.01);
- ad 4: Betreft de toevoeging van loon- en prijsbijstelling 1997;
- ad 5: Betreft een marginale bijstelling van de uitgavenraming.

Artikel 02.06 Subsidies in het belang van de industriële ontwikkeling

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	68 699	80 175
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 4 075	+ 4 060
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 3 604	+ 6 480
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1. Integratie CME - ICNN	- 4 000	- 4 000
2. NNI	+ 3 200	+ 3 200
3. Overheveling van artikel 05.22	+ 1 500	+ 1 200
4. Loon/prijsbijstelling	+ 3 172	+ 1 648
5. Overig	- 268	+ 4 432
Stand na 2e suppletore begroting 1997	76 378	90 715

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Voorgesteld wordt om f 4 mln over te hevelen naar artikel 02.05 InnovatieCentra ten behoeve van de integratie van de Stichting Centra Micro-Elektronica (SCME) en het Innovatiecentra Netwerk Nederland (ICNN);
- ad 2: Bij de overgang door het Nederlands Normalisatie Instituut (NNI) van VUT op FPU (Flexibele Pensioenuitkering) is de jaarlijkse bijdrage van EZ aan deze pre-pensioenregeling afgekocht voor f 3,2 mln. Dekking voor deze afkoop is binnen het totaal van de EZ-begroting gevonden;
- ad 3: Ten behoeve van R&D-projecten op het gebied van standaarden-beheer voor de industrie, welke worden uitgevoerd door het Nederlands Meetinstituut wordt voorgesteld om f 1,5 mln uit artikel 05.22 Bijdrage Nederlands Meetinstituut over te hevelen;
- ad 4: Betreft de toevoeging van loon- en prijsbijstelling;
- ad 5: Betreft een drietal verplichtingenmutaties van kleine omvang, alsmede een bijstelling van de uitgavenraming met ruim f 4 mln als gevolg van een actualisatie van de verwachte betalingen op in het verleden aangegane verplichtingen.

Artikel 02.07 Internationale ruimtevaartprogramma's

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	15 521	115 456
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 39 596	+ 22 557
Stand na 2e suppletore begroting 1997	55 117	138 013

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

De voorgestelde verhoging van de verplichtingenraming heeft voor f 16 mln betrekking op administratief-technische verhogingen van bestaande verplichtingen. Deze zijn hoofdzakelijk het gevolg van inflatie en wisselkoerseffecten. Tevens is voor circa f 15,8 mln verplichtingenruimte vrijgemaakt voor aanvullende inschrijvingen op de technologie-programma's ARTES 5, TDP2 en GSTP. De middelen zijn binnen het totaal van de EZ-begroting vrijgemaakt. Daarnaast wordt ter vereenvoudiging van de administratieve afhandeling van een oude verplichting van f 7,8 mln een overheveling van het Ministerie van VROM voor het ENVISAT-programma voorgesteld.

Artikel 02.08 Bevordering van de vliegtuigindustrie en ruimtevaart

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	5 000	5 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 20 000	+ 20 000
Stand na 2e suppletore begroting 1997	25 000	25 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Binnen het totaal van de EZ-begroting is f 20 mln vrijgemaakt ten behoeve

van een ophoging van het NIVR-revolving fund. Deze ophoging is noodzakelijk voor de financiering van het reguliere ruimtevaart-technologieprogramma, reeds lopende luchtvaarttechnologieprojecten en de bureaunkosten van het NIVR.

Artikel 02.09 Speur- en ontwikkelingswerk

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	152 063	98 768
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 12 942	- 817
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	- 67 500	- 7 203
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Overheveling naar artikel 02.02	- 37 500	- 3 456
2: Temporisatie KREDO naar 1998	- 30 000	- 3 747
Stand na 2e suppletore begroting 1997	97 505	90 748

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Betreft een overheveling van f 37,5 mln uit het artikelonderdeel Technische OntwikkelingsKredieten (TOK) naar artikel 02.02 Specifieke bedrijfsgerichte technologiestimulering ten behoeve van het onderdeel BTS en de financiering van het project HOVE;
- ad 2: Doordat de AMvB van de Kredietregeling elektronische dienstenontwikkeling (KREDO) pas op een laat moment in 1997 beschikbaar is gekomen, kan een deel van de geraamde verplichtingen niet meer benut worden. Voorgesteld wordt om f 30 mln door te schuiven naar 1998.

De ramingskengetallen die vermeld zijn in de ontwerpbegroting 1997 worden als volgt aangepast:

verplichtingenraming x f 1mln	vorige raming	nieuwe raming	verschil
1. Aantallen (= gehonoreerde kredietaanvragen TOK-groot)	3	1	- 2
2. Bedrag per eenheid (= kredietaanvraag TOK-groot)	19,166	25,000	+ 5,834
3. Aantallen (= gehonoreerde kredietaanvragen TOK-klein)	50	56	+ 6
4. Bedrag per eenheid (= kredietaanvraag TOK-klein)	1,250	0,982	- 0,268
5. Toegelicht begrotingsbedrag (= subsidie)	120,000	80,000	- 40,000

De verlaging in de verplichtingenraming van f 40 mln wordt voornamelijk veroorzaakt doordat het aantal aanvragen TOK-groot dat in 1997 kan worden gecommiteerd, achterblijft bij de raming. Dit wordt veroorzaakt door de complexiteit van de projecten. Daarnaast valt ook de gemiddelde omvang van de TOK-klein projecten lager uit dan geraamd.

Artikel 02.10 Innovatiestimuleringsregeling

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997		
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 70	+ 70
Stand na 2e suppletore begroting 1997	70	70

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft extra budget ten behoeve van de afwikkeling van gehonoreerde bezwaar- en beroepsschriften die zijn ingediend in het kader van INSTIR-subsidies.

Artikel 02.11 Garanties technologiebeleid

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	-	-
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 73	+ 73
Stand na 2e suppletore begroting 1997	73	73

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Naar aanleiding van de definitieve afrekening ten aanzien van de betaling in 1996 op de Staatsgegarandeerde leningen aan Fokker, dient in 1997 nog f 0,073 mln verplicht en betaald te worden.

Artikel 02.12 Technologische infrastructuur

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	118 615	50 577
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 18	+ 6
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 2 197	- 14 817
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Intensivering STW	+ 10 000	-
2: Overheveling naar art. 04.10 en 05.22	- 10 200	- 10 352
3: Compensaties van art. 02.02	+ 1 714	+ 272
4: Overheveling naar art. 01.55 Senter	- 898	- 148
5: Herallocatie onderzoeksbudgetten	+ 1 639	+ 274
6: Overig	- 58	- 4 863
Stand na 2e suppletore begroting 1997	120 830	35 766

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

ad 1: Zoals aangegeven in de ontwerpbegroting 1998 (blz. 116) wordt de bijdrage van EZ aan de Stichting Techniek en Wetenschappen (STW) meerjarig verhoogd. In dit kader is een verhoging van het verplichtingenbudget met f 10 mln verwerkt. Het betreft hier de in 1997 af te geven subsidietoezegging aan STW, die betrekking heeft op het subsidiejaar 1998;

- ad 2: In de ontwerpbegroting 1997 was een verplichtingenbedrag geraamd van f 60 mln voor de Technologische Topinstituten (TTI's). Op basis van de goedgekeurde businessplannen is hiervan f 47 mln nodig voor de toezeggingen die betrekking hebben op de jaren 1997 en 1998, welke beide dit jaar worden afgegeven. Ten opzichte van de raming bestaat er dus een overschot van f 13 mln. Voorgesteld wordt om deze ruimte in te zetten voor de vervanging nationale standaarden door het NMI (artikel 05.22 NMI) en voor de kanszones startende ondernemers in Rotterdam (artikel 04.10 StiREA);
- ad 3: Verwerkt zijn drie compensaties van artikel 02.02 Specifieke bedrijfsgerichte stimulering, te weten:
- een verplichtingenbedrag van f 1,356 mln voor het project Strategisch Plan Bureau Industriële Eigendom;
  - een verplichtingenbedrag van f 0,294 mln voor het project Voorlichtingsplan Electronische Snelweg voor het MKB;
  - een verplichtingenbedrag van f 0,064 mln voor het project «Launching Customer»;
- ad 4: Betreft een overheveling naar artikel 01.55 Bijdrage aan Senter voor het Project Interest Groups (SIG's) als een bijdrage in de financiering EG-liaison;
- ad 5: Betreft een herallocatie onderzoeksbudgetten (zie toelichting artikel 05.01). In dat kader is een bedrag van f 1,16 mln overgeheveld van artikel 05.01 Voorlichting en Advisering MKB en een bedrag van 0,479 mln van artikel 05.02 Onderzoek en Onderwijs MKB;
- ad 6: Betreft een bijstelling in de uitgavenraming op grond van het uitvoeringsbeeld 1997 en enkele overhevelingen binnen het artikel.

Onderstaand is de verdeling van de artikelonderdelen weergegeven na verwerking van de voorgestelde mutaties:

	1e suppl.	2e suppl.	verschil
010 Technologische vernieuwing	14 974	11 416	- 3 558
020 Onderzoek techn. beleid	4 310	8 346	+ 4 036
030 STW	20 350	30 374	+ 10 024
040 IOP	18 999	20 220	+ 1 221
050 Topinstituten	60 000	47 000	- 13 000
060 Technologie en Samenleving	-	3 474	+ 3 474
Totaal artikel 02.12	118 633	120 830	2 197

03.00 Industrie- en Dienstenbeleid

Artikel 03.01 Crisisbeheersing

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	659	2 342
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	-	- 300
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	-	- 1 539
Stand na 2e suppletore begroting 1997	659	503

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Omdat een project op het gebied van distributiesystemen geen doorgang heeft gevonden, kan de in de ontwerpbegroting 1997 opgenomen

uitgavenraming verlaagd worden tot circa f 0,5 mln (zie ook Kamerstukken II 1996/97, 25 142, nr. 2, blz. 18).

Artikel 03.03 Versterking economische structuur

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	13 433	17 852
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 2 600	+ 370
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	- 4 520	- 2 188
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Overboeking naar OC&W	- 600	- 600
2: Overheveling naar artikel 02.02	- 4 000	- 1 620
3: Overheveling van artikel 09.04	+ 80	+ 32
Stand na 2e suppletore begroting 1997	11 513	16 034

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Om de collectie Fokker Erfgoed als geheel voor Nederland te behouden, is een EZ-bijdrage van f 0,6 mln in de verwervingskosten beschikbaar gesteld. De financiële afwikkeling loopt via het Ministerie van OC&W;
- ad 2: Voor de financiële dekking van het initiatief KONVER, alsmede de overheveling naar het Ministerie van VROM (zie toelichting bij artikel 02.02, punt 2) wordt een overheveling van f 4 mln voorgesteld naar artikel 02.02 Specifieke bedrijfsgerichte technologie-stimulering;
- ad 3: Ten behoeve van een onderzoek naar technologische vernieuwing op het gebied van Electro Magnetische Vermogens Techniek (EMVT) wordt een overheveling van f 0,08 mln uit artikel 09.04 Beleidsondersteuning en overige uitgaven voorgesteld.

Artikel 03.05 Steun scheepsbouw

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	-	17 572
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 50 000	+ 31 748
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 10 000	+ 7 802
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Kapitaalinjectie NESEC	+ 10 000	+ 10 000
2: Overig	-	- 2 198
Stand na 2e suppletore begroting 1997	60 000	57 122

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: De Stichting Nederlandse Scheepsbouw Export Centrale (NESEC) verleent topfinanciering aan werven ten behoeve van de bouw van schepen. In verband met de aan te houden financiële dekking moet de NESEC op dit moment financieringsaanvragen afwijzen. Een kapitaalinjectie van f 10 mln biedt de NESEC circa drie maal zoveel financieringsruimte (door de bijdrage van de Staat zijn ook de banken bereid hun financiering te verhogen). Met dit bedrag kan aan de bestaande vraag worden voldaan. Door het revolverende karakter heeft de kapitaalinjectie ook op langere termijn effect. De

voorgestelde verhoging met f 10 mln is binnen het totaal van de EZ-begroting opgevangen;
 ad 2: Betreft een bijstelling van de uitgavenraming met ruim f 2 mln op grond van een actualisatie van de verwachte betalingen op in het verleden aangegane verplichtingen op dit artikel.

Artikel 03.06 Beheerskosten

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	263	273
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	-	- 10
Stand na 2e suppletore begroting 1997	263	263

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft een marginale bijstelling in de uitgavenraming.

04.00 Regionaal beleid

Artikel 04.01 Bijdragen ten behoeve van regionale ontwikkelingsmaatschappijen en overige

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	12 833	19 650
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	-	+ 8 028
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 1 612	+ 3 237
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: <i>Vervroegde aflossing lening</i>	-	+ 2 250
2: <i>Wijziging vermogensverhouding OOM</i>	+ 1 560	+ 1 560
3: <i>Overig</i>	+ 52	- 573
Stand na 2e suppletore begroting 1997	14 445	30 915

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Gezien de huidige rentestand is het voor de Staat gunstig om een uitstaande lening vervroegd af te lossen. Daartoe is een verhoging van de uitgavenraming met f 2,25 mln verwerkt.
- ad 2: Betreft een wijziging in de vermogensverhoudingen bij de OOM als gevolg van de herstructurering van het aandelenkapitaal van deze ontwikkelingsmaatschappij. De administratieve verwerking van deze wijziging leidt tot een verhoging van de uitgaven en ontvangsten met f 1,56 mln. De ontvangst van de verkoop van de aandelen van de OOM is geboekt op artikel 04.03 Diverse ontvangsten regionaal beleid;
- ad 3: Betreft enkele mutaties van kleinere omvang.

Artikel 04.04 Voorwaardenscheppend beleid

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	–	5 800
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	–	– 5 800
Stand na 2e suppletore begroting 1997	–	0

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

In tegenstelling tot hetgeen oorspronkelijk was verondersteld, worden er dit jaar geen uitgaven verricht voor de nog openstaande verplichtingen.

Artikel 04.06 Projecten gefinancierd uit het Europees Fonds Regionale Ontwikkeling

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	–	1 777
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	–	– 1 777
Stand na 2e suppletore begroting 1997	–	0

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

In tegenstelling tot hetgeen oorspronkelijk was verondersteld, worden er dit jaar geen uitgaven verricht voor de nog openstaande verplichtingen.

Artikel 04.08 Bevordering regionale bedrijfsinvesteringen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	99 318	101 594
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	–	– 30 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	–	– 2 849
Stand na 2e suppletore begroting 1997	99 318	68 745

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft een bijstelling in de uitgavenraming als gevolg van het niet in 1997 tot betaling komen van oude verplichtingen op de IPR-centraal.

Artikel 04.09 Regioprogramma's

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	97 677	140 475
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 90 000	+ 16 850
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	- 652	+ 49 475
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1. <i>Temporisatie bevoorschotting EFRO</i>	-	+ 40 500
2. <i>Verhoging budget EFRO-cofinanciering</i>	+ 2 000	+ 2 000
3. <i>Temporisatie</i>	- 5 000	- 1 250
4. <i>Compensatie van artikel 02.02</i>	+ 2 000	+ 800
5. <i>Desaldering EFRO Konver</i>	+ 400	+ 100
6. <i>Overige mutaties</i>	- 52	+ 7 325
Stand na 2e suppletore begroting 1997	187 025	206 800

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: De f 90 mln aan begrotingsruimte die bij de eerste suppletore is vrijgemaakt voor de financiering van de doelstelling-2 programma's wordt in belangrijke mate reeds in 1997 aan de betrokken regio's uitgekeerd, onder meer omdat de goedkeuring op de programma's 1997-1999 door de EU inmiddels is afgekondigd, de projecten versneld worden ingediend en de projecten vooruitlopend op de commiteringen reeds in uitvoering zijn genomen, waardoor hoge kosten worden gemaakt door de betrokken regio's. Om de bevoorschotting van de zijde van EZ te versnellen, zijn in de kasmeejarencijfers van artikel 04.09 Regio Programma's bedragen naar voren gehaald;
- ad 2: Betreft een verhoging van het budget doelstelling-2 programma's in verband met wijziging Besluit co-financiering EFRO-programma's 1994-2000, aangezien hierin Dalfsen en Zwartsluis worden opgenomen. Deze twee gemeenten waren eerder niet opgenomen, omdat de projecten toen niet aan de criteria voldeden. Inmiddels zijn er enkele omvangrijke projecten ingediend, die wel aan de criteria voldoen;
- ad 3: Vanwege vertraging in de besluitvorming bij een project van het programma Interreg wordt een verplichtingenbedrag bij de EFRO-cofinanciering van f 5 mln naar 1998 doorgeschoven;
- ad 4: Bijdrage van artikel 02.02 Technologische infrastructuur voor het project «Sanering en amovering Wilton Feijenoord terrein»;
- ad 5: Betreft een bijdrage van de Europese Commissie aan de lagere overheden in de uitvoeringskosten van het Konver-II programma (periode 1997-1999). Deze bijdrage loopt via de EZ-begroting. De ontvangst van de Brusselse bijdrage is geboekt op artikel 04.03 Diverse ontvangsten regionaal beleid;
- ad 6: Betreft in hoofdzaak een bijstelling in de uitgavenraming op grond van huidige inzichten in de uitgaven.

Artikel 04.10 Stimulering Ruimte voor Economische Activiteit

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	79 300	70 134
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	- 217	+ 146
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 6 072	+ 6 599
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1. Kansenzones startende ondernemers	+ 5 500	+ 2 000
2. Compensaties van andere artikelen	+ 477	+ 197
3. Overig	+ 95	+ 4 402
Stand na 2e suppletore begroting 1997	85 155	76 879

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Betreft een compensatie van artikel 02.12 Technologische infrastructuur ter financiering van het project Kansenzones Startende Ondernemers in Rotterdam. De kansenzones zijn aangewezen gebieden in de vier grote steden, in welk gebied wordt getracht het vestigingsklimaat weer aantrekkelijk te maken voor investeringen en bedrijven;
- ad 2: Betreft twee compensaties, te weten:
- een verplichtingenbedrag van f 0,4 mln van artikel 05.12 Toeristisch beleid. Betreft een herschikking onderzoeksbudgetten. Met ingang van 1997 worden alle onderzoeksprojecten op het gebied van Onderzoek Ruimtelijk-Economisch Beleid (REB) geadmistreerd op artikel 04.10 StiREA;
  - een verplichtingenbedrag van f 0,077 mln van artikel 05.12 Toeristisch beleid voor het project «Onderzoek Wet- en regelgeving Toeristische sector»;
- ad 3: Betreft een bijstelling in de uitgavenraming als gevolg van het verstrekken van een ruimer voorschot aan de Grote Steden ten behoeve van StiREA-projecten die inmiddels in uitvoering zijn genomen. De verplichtingenmutatie heeft betrekking op een bijdrage van VROM voor het project «Pilots nieuwe organisatie en financieringsvormen bodemsanering (BOSOM)».

05.00 Diensten, Midden- en Kleinbedrijf en Ordening

Artikel 05.01 Voorlichting en advisering MKB

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	31 380	34 945
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 702	+ 969
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	- 4	+ 497
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1. Afgegeven garantstellingen inzake ESF	+ 1 559	
2. Loon- en prijsbijstelling	+ 649	+ 584
3. Compensatie van artikel 02.05	+ 499	+ 497
4. Herallocatie onderzoeksbudgetten	- 2 875	- 576
5. Overig	+ 164	- 8
Stand na 2e suppletore begroting 1997	32 078	36 411

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Betreft twee garantstellingen aan SZW inzake ESF-projecten:
- garantstelling inzake 2 ESF-projecten van het IMK, namelijk Communautair Initiatief «Adapt» Combimangement en Vigilance 2;
  - garantstelling voor een ESF-project van het IMK voor het project «Opportunity in bedrijf»;
- ad 2: Betreft de toevoeging van de loon- en prijsbijstelling 1997;
- ad 3: Compensatie van artikel 02.05 Innovatiecentra als dekking voor van ontwikkelingskosten van de fusie tussen IMK Voorlichting met ICNN. In totaliteit bedragen de kosten van de fusie f 2,52 mln. Hierin zijn opgenomen de extra kosten van de ontvlechting van het IMK-netwerk, de begeleiding door een extern bureau en de ontwikkelingskosten fusie IMK/ICNN;
- ad 4: Om beheerstechnische redenen heeft een herschikking van onderzoeksbudgetten plaatsgevonden. In dat kader is een bedrag van f 2,875 overgeheveld naar respectievelijk artikel 02.12 Technologische infrastructuur, artikel 05.02 Onderzoek en Onderwijs MKB en artikel 05.21 Marktwerking;
- ad 5: Betreft een aantal mutaties van relatief kleine omvang.

Artikel 05.02 Onderzoek en onderwijs MKB

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	11 262	14 539
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 700	- 2 039
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1. Overboeking van VROM: steunpunt	+ 350	+ 350
2. Loon- en prijsbijstelling 1997	+ 246	+ 246
3. Compensatie van artikel 05.05	+ 300	+ 210
4. Herallocatie onderzoeksbudgetten	- 191	- 48
5. Overig	- 5	- 2 797
Stand na 2e suppletore begroting 1997	11 962	12 500

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Betreft aandeel van VROM in de financiering van het gezamenlijk Steunpunt Voorgenomen Regelgeving. De structurele taken van het steunpunt betreffen onder andere het ondersteunen van de departementen bij het beoordelen van de kwaliteit en de waarde van de gegeven informatie in de memorie/nota van toelichting bij regelgeving en het opstellen en actualiseren van het regelgevingsoverzicht. EZ en VROM zullen voor 1997 en de komende jaren structureel f 0,35 mln voor de activiteiten van het steunpunt bijdragen;
- ad 2: Betreft de toevoeging van de loon- en prijsbijstelling 1997;
- ad 3: Betreft compensatie van artikel 05.05 Bedrijfsbeëindigingshulp ter financiering van de grotere onderzoeksbehoefte voor het MDW-onderzoek (Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit);
- ad 4: Betreft een herallocatie onderzoeksbudgetten (zie toelichting artikel 05.01). In dat kader is per saldo een bedrag van f 0,191 mln overgeheveld;
- ad 5: De overige mutaties betreffen enkele overhevelingen binnen de

EZ-begroting van relatief kleine omvang en een bijstelling van de uitgavenraming naar aanleiding van het uitvoeringsbeeld 1997.

Artikel 05.05 Bedrijfsbeëindigingshulp

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	17 360	17 360
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	- 300	- 128
Stand na 2e suppletore begroting 1997	17 060	17 232

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Op grond van het uitvoeringsbeeld 1997 kan ruimte vrijgemaakt worden voor een compensatie naar artikel 05.02 Onderzoek en Onderwijs MKB ten behoeve van een aanvulling van het onderzoeksbudget MDW.

Artikel 05.07 Hulp waterschade

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	-	-
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	4 250	8 200
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	-	- 3 800
Stand na 2e suppletore begroting 1997	4 250	4 400

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Met de afwikkeling van de schadeclaims en bezwaarschriften is meer tijd nodig dan was voorzien. De raming 1997 kan daardoor verlaagd worden.

Artikel 05.11 Brancheverbetering

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	-	394
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	-	+ 125
Stand na 2e suppletore begroting 1997	-	519

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft een verhoging van de uitgavenraming ter afwikkeling van in het verleden aangegane verplichtingen.

Artikel 05.12 Toeristisch beleid

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	46 531	50 530
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	-	- 29
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 8 513	- 769
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1. <i>Ophoging budget toerisme</i>	+ 3 000	- 1 580
2. <i>Rotterdam culturele hoofdstad 2001</i>	+ 5 000	-
3. <i>Herallocatie onderzoeksbudgetten</i>	- 477	- 179
4. <i>Loon- en prijsbijstelling 1997</i>	+ 990	+ 990
Stand na 2e suppletore begroting 1997	55 044	49 732

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: In de ontwerpbegroting 1998 (blz. 151) was het voorstel opgenomen om het budget voor toerisme met f 6 mln te verhogen voor verdere kwaliteitsverbetering en het opheffen van knelpunten in de toeristische waterinfrastructuur (BRTN) en voor voorbeeldprojecten op het gebied van de toeristische marktsegmenten kusten cultuur/steden. Inmiddels blijkt dat de bijdrage van EZ inzake BRTN ad f 3 mln, die via de begroting van LNV loopt, niet in 1997 wordt geëffectueerd, maar eerst in 1998. Per saldo wordt het verplichtingenbudget derhalve met f 3 mln verhoogd.
- ad 2: Betreft compensatie van artikel 01.08 Nog nader te verdelen ter reservering van de bijdrage van EZ aan de manifestatie «Rotterdam, culturele hoofdstad 2001»;
- ad 3: Om beheerstechnische reden is een deel van het budget toeristisch overgeheveld naar het onderdeel Onderzoek Ruimtelijk-Economisch Beleid (REB) van artikel 04.10 StiREA. Met ingang van 1997 worden alle onderzoeksprojecten op het gebied van REB op laatstgenoemd onderdeel geadministreerd;
- ad 4: Betreft de toevoeging van de loon- en prijsbijstelling 1997.

Artikel 05.21 Marktwerving

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	3 398	4 625
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 1 533	+ 372
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1. <i>Herallocatie onderzoeksbudgetten</i>	+ 1 533	+ 1 073
2. <i>Overig</i>	-	- 701
Stand na 2e suppletore begroting 1997	4 931	4 997

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Om beheerstechnische redenen heeft een herschikking van onderzoeksbudgetten plaatsgevonden. In dat kader is een bedrag van f 1,533 mln overgeheveld van respectievelijk artikel 05.01 Voorlichting en advisering MKB en artikel 05.02 Onderzoek en onderwijs MKB;
- ad 2: Betreft een bijstelling uit hoofde van het uitvoeringsbeeld 1997.

Artikel 05.22 Bijdrage Nederlands Meetinstituut

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	26 913	28 221
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 138	- 670
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 3 891	- 2 745
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: <i>Vervanging nationale standaarden</i>	4 700	+ 1 600
2: <i>Overheveling naar 02.06 research NMI</i>	- 1 500	- 1 350
3: <i>Prijs- en loonbijstelling 1997</i>	+ 691	+ 622
4: <i>Overig</i>	-	- 3 617
Stand na 2e suppletore begroting 1997	30 942	24 806

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Betreft een compensatie van artikel 02.12 Technische Infrastructuur ter financiering van de vervanging van de nationale standaarden. Het voornaamste element daarbij is de vervanging van de huidige «vloeistofstandaard». Overige elementen liggen op het terrein van de «gashoeveelheidsmeting»;
- ad 2: Overheveling naar artikel 02.06 Subsidies in het belang van industriële ontwikkeling ten behoeve van fundamenteel onderzoek door het NMI voor de periode 1996 t/m 1999;
- ad 3: Betreft de toevoeging van de loon- en prijsbijstelling 1997;
- ad 4: Betreft een actualisatie van de uitgavenraming op grond van het uitvoeringsbeeld 1997.

07.00 Buitenlandse Economische Betrekkingen en Exportbevordering

Artikel 07.02 Bevordering van de buitenlandse economische betrekkingen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	41 781	31 594
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 2 840	+ 2 858
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 320	- 2 869
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: <i>Overheveling van 07.05</i>	+ 1 236	-
2: <i>Overheveling naar 01.55</i>	- 806	- 223
3: <i>Overheveling naar 01.01</i>	- 110	- 80
4: <i>Overig</i>	-	- 2 566
Stand na 2e suppletore begroting 1997	44 941	31 583

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Betreft een overheveling van f 1,236 mln uit artikel 07.05 Economische hulp Oost-Europa voor een project onder het Programma Samenwerking Opkomende Markten (PSOM);
- ad 2: Ter aanvulling van de beschikbare budget voor de uitvoeringskosten van het door Senter uitgevoerde instrumentarium van het DG BEB wordt voorgesteld om f 0,806 mln over te hevelen naar artikel 01.55 Bijdrage aan het agentschap Senter;
- ad 3: Voorgesteld wordt om f 0,11 mln naar artikel 01.01 Apparaats-

uitgaven EZ over te hevelen voor de dekking van voorlichtingskosten ten behoeve van het beleid van DG BEB;

ad 4: Betreft een bijstelling in de uitgavenraming met ruim f 2,5 mln op grond van een actualisatie van de verwachte betalingen in 1997 op aangegane verplichtingen.

Artikel 07.03 Stimulering exportactiviteiten

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	585 683	86 325
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 103 193	- 1 393
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 137 752	+ 9 448
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: <i>Temporisatie EFI</i>	+ 120 000	-
2: <i>Garantiefaciliteit Opkomende Markten</i>	+ 25 000	+ 25 000
3: <i>Overheveling naar 07.04 EVD</i>	- 6 000	- 200
4: <i>Overheveling naar 01.55 Senter</i>	- 1 248	- 41
5: <i>Overig</i>	-	- 15 311
Stand na 2e suppletore begroting 1997	826 628	94 380

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Op grond van de grote vraag naar het exportfinancieringsarrangement Indonesië (EFI) wordt voorgesteld om het voor 1999 geraamde verplichtingenbedrag reeds in 1997 beschikbaar te stellen. Voor de uitgavenraming 1997 heeft dit geen gevolgen;
- ad 2: Zoals aangekondigd in de ontwerpbegroting 1998 (Kamerstukken II 1997/98, 25 600-XIII, nr. 2, blz 163) wordt voor de herverzekering voor exporttransacties naar opkomende markten de Garantiefaciliteit Opkomende Markten (GOM) geïntroduceerd. Voorgesteld wordt om f 25 mln in 1997 voor dit instrument beschikbaar te stellen;
- ad 3: Ten behoeve van de «economisering» van de posten van de dienst Buitenlandse zaken wordt een overheveling van f 6 mln¹ naar artikel 07.04 Economische voorlichting en exportpromotie voorgesteld, ten laste van het budget voor het Besluit subsidies exportfinanciering (BSE);
- ad 4: Voorgesteld wordt om het beschikbare budget op artikel 01.55 Bijdrage aan het agentschap Senter met f 1,248 mln² te verhogen ten laste van dit artikel;
- ad 5: De uitgaven op het artikelonderdeel BSE en de Subsidieregeling exportfinancieringsarrangement Indonesië (EFI) vallen lager uit dan geraamd. De vrijvallende middelen worden ingezet ter dekking van de nieuw op te zetten GOM (zie punt 2).

Artikel 07.04 Economische voorlichting en exportpromotie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	20 701	20 645
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 545	+ 725
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 1 950	+ 1 566
Stand na 2e suppletore begroting 1997	23 196	22 936

¹ In verband met het toegepaste intrekkingpercentage is de verlaging van de verplichtingenraming beduidend groter dan de verhogingen bij respectievelijk de artikelen 07.04 en 01.55.

² Zie voetnoot 1.

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Ten behoeve van de «economisering» van de posten van de dienst Buitenlandse zaken wordt een verhoging van de raming met f 2 mln voorgesteld. Voor een nadere toelichting op deze mutatie zij verwezen naar de ontwerpbegroting 1998 van EZ (Kamerstukken II 1997/98, 25 600-XIII, nr. 2, blz. 166). Dekking voor deze verhoging is afkomstig uit artikel 07.03 Stimulering exportactiviteiten. Daarnaast wordt voorgesteld om f 0,05 mln over te hevelen naar artikel 01.01 Apparaatsuitgaven EZ in verband met voorlichtingsactiviteiten die niet door de EVD, maar door de directie Voorlichting van EZ worden uitgevoerd.

Artikel 07.05 Economische hulp Oost-Europa

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	200 711	185 938
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 327 591	- 5 261
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 14 259	- 16 755
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
<i>1: Opvoeren middelen SENO</i>	<i>+ 30 000</i>	<i>+ 15 000</i>
<i>2: Dekking SENO (t.l.v. IFMOE)</i>	<i>- 15 000</i>	<i>- 15 000</i>
<i>3: Overheveling naar andere artikelen</i>	<i>- 1 401</i>	<i>- 1 376</i>
<i>4: Desaldering met O-07.01 (t.b.v. IFMOE)</i>	<i>+ 660</i>	<i>+ 660</i>
<i>5: Bijstelling uitgavenraming</i>	<i>-</i>	<i>- 16 039</i>
Stand na 2e suppletore begroting 1997	542 561	163 922

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Als gevolg van beleidsmatige verruimingen die in 1996 hebben plaatsgevonden, is het beroep op de SENO-faciliteit in 1997 toegenomen. Op grond hiervan wordt voorgesteld de verplichtingenraming met f 30 mln te verhogen en de uitgavenraming met f 15 mln;
- ad 2: Ter dekking van de intensivering van de SENO-faciliteit wordt de beschikbare ruimte van Investeringsfaciliteit Midden- en Oost-Europa (IFMOE) met f 15 mln verlaagd;
- ad 3: Betreft drie overhevelingen naar de volgende artikelen:
- ter dekking van een project onder het Programma Samenwerking Opkomende Markten (PSOM) wordt voorgesteld om f 1,236 mln naar artikel 07.02 Bevordering van de buitenlandse economische betrekkingen over te hevelen;
  - voorgesteld wordt om het beschikbare budget op artikel 01.55 Bijdrage aan het agentschap Senter met f 0,115 mln te verhogen ten laste van dit artikel;
  - in verband met voorlichtingsactiviteiten wordt voorgesteld om f 0,05 mln over te hevelen naar artikel 01.01 Apparaatsuitgaven EZ.
- ad 4: De premie-ontvangsten van de Investeringsfaciliteit Middenen Oost-Europa (IFMOE) vallen f 0,66 mln hoger uit dan geraamd. Voorgesteld wordt dit bedrag via een desaldering met het ontvangstenartikel 07.01 Ontvangsten BEB op dit artikel voor de (IFMOE) in te zetten;
- ad 5: Op grond van het huidige uitvoeringsbeeld kan de uitgavenraming verlaagd worden met ruim f 16 mln ten opzichte van de raming bij de eerste suppletore begroting.

Artikel 08.01 Investeringsbijdragen en investeringstoelagen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	–	270 000
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	–	+ 25 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	–	+ 60 000
Stand na 2e suppletore begroting 1997	–	355 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Voorgesteld wordt de raming 1997 op grond van de realisatie medio 1997 te verhogen met f 60 mln naar f 355 mln. Het (relatief) hoge niveau van de uitgaven wordt veroorzaakt door het effect van de WIR-knip, dat veel groter is dan was geraamd.

De verhoging van de begroting 1997 wordt voor f 10 mln gecompenseerd met hogere ontvangsten (zie ontvangstenartikel 08.01)

09.00 Energiebeleid

ENERGIEBELEID VANAF 1996

Artikel 09.01 Energiebesparingstechnologie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	204 476	64 641
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 42 450	+ 2 700
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	– 3 805	– 10 807
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
<i>1: Overboeking naar VROM i.v.m. Duurzaam Bouwen</i>	– 4 250	– 4 250
<i>2: Overboeking van VROM t.b.v. Novem-programma</i>	+ 350	+ 175
<i>3: Overige mutaties</i>	+ 95	– 6 732
Stand na 2e suppletore begroting 1997	243 121	56 534

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Betreft een overheveling naar Ministerie van VROM ter uitvoering van voorbeeldprojecten Duurzaam Bouwen. Deze overheveling komt ten laste van het onderdeel Programma's woningbouw en diensten van artikel 09.01;
- ad 2: Het Ministerie van VROM draagt voor f 0,35 mln bij aan het onderdeel Optimalisatie Energie Infrastructuur (OEI) van de Novem-programmaovereenkomst Warmtevoorziening;
- ad 3: De overige mutaties bestaan nagenoeg volledig uit bijstellingen van de uitgavenramingen van de diverse onderdelen van artikel 09.01.

Artikel 09.02 Duurzame energie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	93 109	24 470
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 30 477	- 256
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 6 310	- 7 962
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Verhoging budget Windenergie	+ 7 500	-
2: Temporisatie programma's Zon-therm.	- 1 190	- 142
3: Bijstellingen kasramingen	-	- 7 820
Stand na 2e suppletore begroting 1997	129 896	16 252

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Zoals aangekondigd in de ontwerpbegroting 1998 (Kamerstukken II 1997/98, 25 600-XIII, nr. 2, blz. 188) wordt structureel een aanvullend budget van f 7,5 mln per jaar opgevoerd voor Windenergie. Deze ruimte is bestemd voor investeerders in windturbines die niet in aanmerking komen voor de Regeling Vervroegde Afschijving Milieu-investeringen (VAMIL) of de Energie-investeringsaftrek-regeling (EIA);
- ad 2: Betreft een temporisatie van verplichtingenruimte met betrekking tot het onderdeel Zon-thermisch. De ruimte die in 1997 wordt weggenomen, wordt toegevoegd aan de raming voor 1999;
- ad 3: Betreft een actualisatie van de uitgavenraming naar aanleiding van het verloop van de begrotingsuitvoering. De aangebrachte verlaging heeft hoofdzakelijk betrekking op de artikelonderdelen Zon-fotovoltaïsch en Windenergie.

Artikel 09.03 Energievoorzieningsonderzoek

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	10 000	22 927
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 2 981	-
Stand na 2e suppletore begroting 1997	12 981	22 927

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft het opvoeren van verplichtingenruimte voor de programma's PINK (f 2,662 mln) en Programma's kolen (f 0,319 mln). Deze ruimte was in 1996 onbested gebleven.

Onderzoek naar en stimulering van kolentechnologieën ten behoeve van electriciteitsopwekking in de afgelopen jaren hebben er toe geleid dat inmiddels een aanzienlijk percentage kolen ingezet kan worden binnen de vigerende milieu-randvoorwaarden. Om deze reden is het niet langer noodzakelijk de inspanning op het bestaande niveau voor te zetten. De voor dit doel op het artikel «Energievoorzieningsonderzoek» op het onderdeel «Programma's kolen» gealloceerde middelen zullen dan ook met ingang van 1997 geleidelijk aan tevens ingezet gaan worden voor onderzoek naar en ontwikkeling en (stimulering van) praktijktoepassingen van andere interessante electriciteitstechnologieën, zoals bijvoorbeeld systeemintegratie en electro-magneetische vermogenstechnieken.

Artikel 09.04 Beleidsondersteuning en overige uitgaven

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	4 565	3 792
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 274	- 798
Stand na 2e suppletore begroting 1997	4 839	2 994

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

De voorgestelde wijziging is het saldo van diverse kleine mutaties met een overwegend beheersmatig karakter (onder andere uitvoeringskosten Senter en Novem, voorbereidingskosten Dienst uitvoering en Toezicht Elektriciteit).

Artikel 09.05 Energieonderzoek-Centrum Nederland

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	61 974	62 056
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 1 716	- 3 248
Stand na 2e suppletore begroting 1997	63 690	58 808

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft de reguliere toevoeging van loon- en prijsbijstelling en een verlaging van de uitgavenraming. De verlaging van de uitgavenraming moet overigens in samenhang gezien worden met de verhoging van de uitgavenraming van f 4 mln die verwerkt is bij artikel 09.34. Bij laatstgenoemd artikel worden de uitgaven geraamd die voortvloeien uit bijdragen die EZ tot en met 1995 heeft toegezegd aan ECN. Uit hoofde van deze oude verplichtingen moet in 1997 meer uitgekeerd worden dan eerder geraamd was, terwijl uit de nieuwe (vanaf 1996 op dit artikel geraamde) aangegane verplichtingen een geringere uitgave voortvloeit. Per saldo wijzigt het in 1997 aan ECN uit te betalen bedrag nauwelijks.

Artikel 09.06 Doelfinanciering NITG-TNO

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	-	-
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 33 934	+ 33 934
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Overheveling raming RGD	+ 8 627	+ 8 627
2: Bijdrage Ministerie van Financiën	+ 21 905	+ 21 905
3: Digitaliseringsproject NITG/TNO	+ 3 000	+ 3 000
4: Overige mutaties	+ 402	+ 402
Stand na 2e suppletore begroting 1997	33 934	33 934

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

ad 1: Per 1 september 1997 is de Rijks Geologische Dienst (RGD) formeel opgegaan in het Nederlands Instituut voor Toegepaste Geoweten-

- schappen (NITG/TNO). In verband hiermee is het jaarevenredige deel van het apparaatsuitgavenbudget voor de RGD overgeheveld van artikel 01.01 Apparaatsuitgaven EZ naar artikel 09.06;
- ad 2: Voor de financiering van de overdracht van roerende en onroerende zaken van de Staat naar het NITG/TNO hevelt het Ministerie van Financiën (directie Domeinen) ruim f 21,9 mln over;
- ad 3: Voorgesteld wordt f 3 mln binnen het totaal van de EZ-begroting vrij te maken ten behoeve van de digitalisering van een olie- en gasdatabase;
- ad 4: Betreft de toevoeging van loon- en prijsbijstelling (f 0,252 mln) en een bijdrage van het Ministerie van VROM (f 0,15 mln) aan het NITG/TNO.

Artikel 09.07 CO₂-reductieplan door EZ

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	–	–
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 76 969	–
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>		
1: Toevoeging t.b.v. CO ₂ -reductieplan	+ 78 421	+ 559
2: Voorbereidings- en uitvoeringskosten	– 1 452	– 559
Stand na 2e suppletore begroting 1997	76 969	0

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Betreft de opboeking van ruim f 78,4 mln aan verplichtingenruimte voor projecten op grond van het CO₂-reductieplan. Dekking hiervoor komt uit de aanvullende post «Nader te bepalen» op de Rijksbegroting;
- ad 2: Voor de voorbereidings- en uitvoeringskosten (door Novem en Senter) van de onder punt 1 genoemde CO₂-projecten wordt voorgesteld ruim f 1,452 mln over te hevelen naar de artikelen 01.55 Bijdrage aan het Agentschap Senter (f 1,25 mln) en 09.04 Beleidsondersteuning en overige uitgaven (f 0,129 mln).

Artikel 09.12 Garanties energiebeleid

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	–	8 030
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 974	+ 505
Stand na 2e suppletore begroting 1997	974	8 535

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

EZ dient jaarlijks bij te dragen in het exploitatietekort van de Nederlandse Pijpleidingmaatschappij (NPM). De voorgestelde verplichtingenmutatie van f 0,974 mln betreft de bijdrage van EZ voor het jaar 1997.

DOORSLUISPOSTEN

Artikel 09.21 Stichting Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieproducten

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	151 250	151 250
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 8 750	+ 8 750
Stand na 2e suppletore begroting 1997	160 000	160 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Het heffingplichtig volume valt 7 mln hectoliter hoger uit dan geraamd bij de ontwerpbegroting 1997 (Kamerstukken II 1996/97, 25 000 hoofdstuk XIII, nr. 2, blz. 221). Hierdoor vallen de geraamde ontvangsten op het ontvangstenartikel 09.03 Ontvangsten voorraadheffing in verband met financiering Stichting Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieproducten met f 8,75 mln hoger uit. Op grond hiervan wordt voorgesteld de uitgavenraming op dit uitgavenartikel eveneens met f 8,75 mln te verhogen.

Artikel 09.22 Uitkering aan houder certificaten Energiebeheer Nederland B.V.

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	138 000	138 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 5 000	+ 5 000
Stand na 2e suppletore begroting 1997	143 000	143 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Als gevolg van de verhoging van de raming van de aardgasbaten (ontvangstenartikel 09.01 Inkomsten uit aardgas) valt het verwachte dividend EBN f 5 mln hoger uit. Aangezien dit een doorsluispost betreft, is op het ontvangstenartikel 09.02 Uitkering EBN een overeenkomstige mutatie verwerkt.

AFWIKKELING ENERGIEBELEID TOT 1996

Artikel 09.31 Adviesraden, normalisatiewerkzaamheden en overige uitgaven

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	–	389
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	–	+ 229
Stand na 2e suppletore begroting 1997	–	618

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

De voorgestelde mutatie betreft een kleine aanpassing in de uitgavenraming op grond van het medio 1997 ingeschatte benodigde uitgavenbudget voor in het verleden aangegane verplichtingen.

Artikel 09.32 Toepassing energiebesparingstechnologie en duurzame energie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	–	159 145
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	–	– 5 315
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	–	– 7 629
Stand na 2e suppletore begroting 1997	–	146 201

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Op grond van het uitvoeringsbeeld (medio oktober) kan de uitgavenraming met ruim f 7,6 mln verlaagd worden. De voorgestelde verlaging betreft voor een groot deel het artikelonderdeel «Gebouwde omgeving en vervoer».

Artikel 09.33 Onderzoek en ontwikkelingswerk op energiegebied

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	–	49 641
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	–	– 11 772
Stand na 2e suppletore begroting 1997	–	37 869

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Doordat met name op het artikelonderdeel «Onderzoek energiebesparingstechnieken & duurzame energie» een lagere realisatie verwacht wordt dan opgenomen raming bij de ontwerpbegroting 1997, wordt voorgesteld de uitgavenraming met ruim f 11,7 mln te verlagen.

Artikel 09.34 Energieonderzoek-Centrum Nederland

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	–	–
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	–	+ 4 000
Stand na 2e suppletore begroting 1997	–	4 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Een in het verleden aangegane verplichting op dit artikel blijkt in 1997 betaald te moeten worden. Om deze reden wordt voorgesteld de

uitgavenraming met f 4 mln te verhogen. Zie eveneens de toelichting op artikel 09.05 Energieonderzoek-Centrum Nederland.

Artikel 09.35 Investeringsubsidies energiebesparing

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Verplichtingen	Uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1997	–	4 709
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	–	– 1 709
Stand na 2e suppletore begroting 1997	–	3 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft een actualisatie van de uitgavenraming op in het verleden aangegane verplichtingen.

Wetsartikel 2 (Ontvangsten)

01.00 Algemeen

Artikel 01.01 Diverse ontvangsten

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	8 339
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	– 100
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 777
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>	
<i>1: Desalderingen</i>	+ 1 372
<i>2: Overige mutaties</i>	– 595
Stand na 2e suppletore begroting 1997	9 016

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft een desaldering met uitgavenartikel 01.01 in verband met Interimfunctievervulling en het Vervoersmanagementplan. De overige mutaties bestaan uit een actualisatie op grond van het uitvoeringsbeeld.

Artikel 01.11 Ontvangsten Bureau voor de Industriële Eigendom

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	45 955
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 1 500
Stand na 2e suppletore begroting 1997	47 455

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft een actualisatie van de geraamde ontvangsten uit taksen.

Artikel 01.21 Ontvangsten Centraal Planbureau

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	2 235
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 773
Stand na 2e suppletore begroting 1997	3 008

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft een bijstelling van de raming van ontvangsten uit werken voor derden. Van deze ontvangsten leidt f 0,482 mln tot uitgaven in 1997. Deze uitgaven zijn als desaldering opgenomen op artikel 01.01.

Artikel 01.31 Ontvangsten Centraal Bureau voor de Statistiek

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	8 900
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 9 800
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 2 300
Stand na 2e suppletore begroting 1997	21 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Betreft een desaldering met uitgavenartikel 01.01, voornamelijk in verband met werken voor derden.

Artikel 01.41 Terugontvangen bijdragen van Senter

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	–
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 959
Stand na 2e suppletore begroting 1997	959

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Met betrekking tot de uitvoering van enkele subsidieregelingen heeft een eindafrekening met Senter over het jaar 1996 plaatsgevonden. De ontvangsten die hieruit voortvloeien bedragen in totaal f 0,959 mln en worden via een desaldering met dit artikel opnieuw ingezet voor aanvullende opdrachten aan Senter welke geraamd zijn op uitgavenartikel 01.55 Bijdragen aan het agentschap Senter.

Artikel 01.51 Ontvangsten Rijks Geologische Dienst

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	1 765
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	- 588
Stand na 2e suppletore begroting 1997	1 177

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Bijstelling van de raming in verband met de fusie van de RGD met TNO-GG.

02.00 Industrieel en Algemeen Technologiebeleid

Artikel 02.02 Ontvangsten technische ontwikkelingskredieten

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	85 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 29 000
Stand na 2e suppletore begroting 1997	114 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Dankzij de gunstige economische ontwikkeling van de afgelopen jaren vallen de terugbetalingen op verstrekte Technische Ontwikkelingskredieten hoger uit dan geraamd in de ontwerpbegroting 1997. Op grond hiervan wordt voorgesteld de raming met f 29 mln te verhogen.

Artikel 02.04 Diverse ontvangsten technologiebeleid

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	6 000
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 4 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 2 642
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>	
<i>1: Desaldering met U-02.02</i>	- 1 000
<i>2: Overig</i>	+ 3 642
Stand na 2e suppletore begroting 1997	12 642

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Het Ministerie OC&W maakt in 1997 voor het EET-programma f 1 mln minder over aan EZ, omdat de betaling aan de uitvoerder van het EET-programma voor hetzelfde bedrag lager uitvalt dan geraamd. Deze lagere bijdrage wordt via een desaldering met het uitgavenartikel 02.02 Specifieke bedrijfsgerichte technologie-stimulering verwerkt;
- ad 2: Op grond van de huidige inzichten kan de raming met ruim f 3,6 mln worden verhoogd. De verhoging wordt veroorzaakt door diverse kleinere posten.

03.00 Industrie- en Dienstenbeleid

Artikel 03.01 Ontvangsten staalindustrie

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	48 370
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 82 107
Stand na 2e suppletore begroting 1997	130 477

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Hoogovens heeft gebruik gemaakt van de contractueel bepaalde mogelijkheid om de restschuld van de uitstaande lening vervroegd af te lossen. Per saldo leidt dit voor 1997 tot een verhoging van de raming met ruim f 82 mln.

Artikel 03.03 Ontvangsten uit bijdragen aan de industrie

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	55 096
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	- 19 096
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 323 738
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>	
1: Verkoop aandelen Alpinvest	+ 275 000
2: Verkoop aandelen DAF	+ 37 900
3: Overig	+ 10 838
Stand na 2e suppletore begroting 1997	359 738

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Medio 1997 heeft de Staat haar aandelenbezit in Alpinvest verkocht. De geraamde opbrengst van deze verkoop wordt geschat op f 275 mln (onder aftrek van gemaakte kosten);
- ad 2: Bij de verkoop van de aandelen DAF aan Paccar in 1996 is f 100 mln als zekerheidsstelling voor eventuele claims op een aparte rekening geplaatst. Het aandeel van de Staat hierin bedroeg f 37,9 mln. Omdat op de sluitingsdatum voor het indienen van claims (15 november) geen claims zijn ingediend, valt dit bedrag vrij voor de Staat. Om deze reden wordt de ontvangstenraming met f 37,9 mln verhoogd;
- ad 3: De verhoging met ruim f 10,8 mln wordt voor f 5,6 mln veroorzaakt door dividendontvangsten op de op dat moment nog niet verkochte aandelen Alpinvest. Tevens is de raming met f 4,4 mln verhoogd als gevolg van een terugbetaling op een in het verleden verstrekt voorschot. Het overige deel (circa f 0,8 mln) van de verhoging wordt veroorzaakt door diverse kleinere posten.

04.00 Regionaal Beleid

Artikel 04.03 Diverse ontvangsten regionaal beleid

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	11 900
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	- 9 900
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 3 520
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>	
1: <i>Wijziging vermogensverhouding OOM</i>	+ 1 560
2: <i>Extra ontvangsten</i>	+1 560
3: <i>EFRO KONVER</i>	+400
<i>Stand na 2e suppletore begroting 1997</i>	5 520

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

- ad 1: Betreft een wijziging in de vermogensverhoudingen bij de OOM als gevolg van de herstructurering van het aandelenkapitaal van deze ontwikkelingsmaatschappij. Zie uitgavenartikel 04.01 Bijdrage ten behoeve van ROM's;
- ad 2: Betreft extra ontvangsten van 1,56 mln, waarvan een deel extra dividend ontvangsten van de ROM's (regionale ontwikkelingsmaatschappijen) betreft;
- ad 3: Betreft een bijdrage van de Europese Commissie ter financiering van de uitvoeringskosten KONVER-II programma (periode 1997-1999), die via de EZ-begroting doorgesluisd wordt naar de betrokken lagere overheden. Zie uitgavenartikel 04.09 Regio-programma's.

05.00 Diensten, Midden- en Kleinbedrijf en Ordening

Artikel 05.12 Opbrengst van casino's

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	120 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 42 500
Stand na 2e suppletore begroting 1997	162 500

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Medio oktober wordt verwacht dat EZ in 1997 f 162,5 mln aan afdrachten van de casino's zal ontvangen. Het gaat daarbij om f 138,5 mln die betrekking heeft op het laatste kwartaal 1996 (f 30 mln) en de eerste drie kwartalen 1997 (108,5 mln), alsmede om een afrekening over 1995 ad. f 24 mln die begin 1997 werd ontvangen.

Aanpassing kengetallen

De ramingskengetallen die vermeld zijn in de ontwerpbegroting 1997 worden als volgt aangepast:

	Vorige raming	Nieuwe raming	Verschil
1a: Aantallen bezoeken alle casino's (x 1000)	4 653	4 900	+ 247
1b: Gemiddelde opbrengst per bezoek (x f 1000)	0,026	0,028	+ 0,002
1c: Totale opbrengst (x f 1 mln)	120,000	138,500	+ 18,500

Verklaring van aanpassing kengetallen

Gecorrigeerd voor de afrekening 1995 verwacht EZ in 1997 f 138,5 mln aan opdrachten te ontvangen. Dit is beduidend meer dan oorspronkelijk geraamd (f 120 mln) en ook meer dan in 1996 werd ontvangen (f 127 mln; ook gecorrigeerd voor de afrekening 1995).

Op grond van de huidige inzichten wordt verondersteld dat deze stijging het gevolg is van zowel een toename in de bezoekersaantallen, als van een hogere gemiddelde opbrengst per bezoek.

Artikel 05.13 Opbrengst afgifte exploitatievergunningen speelautomaten

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	4 500
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 1 000
Stand na 2e suppletore begroting 1997	5 500

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Op grond van huidige inzichten wordt voorgesteld de raming met 1 mln te verhogen.

Aanpassing kengetallen

De ramingskengetallen die vermeld zijn in de ontwerpbegroting 1997 worden als volgt aangepast:

	Vorige raming	Nieuwe raming	Verschil
1. Merktekens kansspelautomaten (in aantallen)	10 000	14 000	+ 4 000
2. Tarief kansspelautomaten (x f 1000)	0,290	0,290	0
3. Merktekens casino-automaten (in aantallen)	400	900	+ 500
4. Tarief casino-automaten (x f 1000)	0,290	0,290	0
5. Merktekens behendigheidsautomaten (in aantallen)	13 360	3 160	- 10 200
6. Tarief behendigheidsautomaten (x f 1000)	0,025	0,025	0
7. Verlenging exploitatie vergunningen (in aantallen)	900	800	- 100
8. Tarief exploitatie vergunningen (x f 1000)	1,000	1,000	0
9. Nieuwe exploitatie vergunningen (in aantallen)	50	60	+ 10
10. Tarief nieuwe exploitatie vergunningen (x f 1000)	5,000	5,000	0
11. Totale opbrengst (x f 1 mln)	4,500	5,500	+ 1,000

Verklaring aanpassing kengetallen

ad 1: Door het beperkende beleid van de overheid met betrekking tot kansspelautomaten werd halverwege het jaar een structurele

teruggang in de opbrengsten verwacht (zie ontwerp begroting 1998, blz. 209). De invoering van nieuwe normen voor kansspelautomaten is echter uitgesteld totdat de Wet op Kansspelen is gewijzigd. Nu de invoering is opgeschort, blijft de verwachte teruggang uit en neemt het aantal merktekens dus toe ten opzichte van de prognose;

- ad 3: De uitgifte van merktekens voor casino-automaten vertoont een stijgende trend als gevolg van dezelfde redenen als hierboven genoemd, namelijk het uitstel van de invoering van nieuwe normen voor kanspelautomaten;
- ad 5: De uitgifte van merktekens voor behendigheidsautomaten vertoont een sterk dalende trend als gevolg van een verschuiving naar kansspel- en casinoautomaten;
- ad 7: Op grond van de huidige verlengingen van exploitatievergunningen is de raming licht naar beneden bijgesteld;
- ad 9: Op grond van de huidige verstrekking van nieuwe exploitatievergunningen is de raming licht naar boven bijgesteld.

Artikel 05.21 Diverse ontvangsten DMO

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	2 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 1 000
Stand na 2e suppletore begroting 1997	3 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Op basis van de realisaties uit voorgaande jaren wordt het mogelijk geacht om de raming structureel tot f 3 mln te verhogen.

07.00 Buitenlandse Economische Betrekkingen en Exportbevordering

Artikel 07.01 Ontvangsten BEB

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	2 733
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 596
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 660
Stand na 2e suppletore begroting 1997	3 989

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

De premie-ontvangsten van de Investeringsfaciliteit Midden- en Oost-Europa (IFMOE) vallen f 0,66 mln hoger uit dan geraamd. Voorgesteld wordt dit bedrag voor de (IFMOE) in te zetten via een desaldering met het uitgavenartikel 07.05 Economische hulp Oost-Europa;

08.00 Wet Investeringsrekening

Artikel 08.01 Ontvangsten WIR

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	45 000
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	- 15 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 10 000
Stand na 2e suppletore begroting 1997	40 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Voorgesteld wordt de raming 1997 op grond van de realisatie medio 1997 bij te stellen tot f 40 mln.

09.00 Energiebeleid

Artikel 09.01 Inkomsten uit aardgas

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	5 000 000
Mutatie 1e suppletore begroting 1997	+ 1 100 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 235 046
<i>specificatie mutatie 2e suppletore:</i>	
1: Bijstelling raming	+ 200 000
2: Verlaagde bijdrage aan het FES	+ 34 046
Stand na 2e suppletore begroting 1997	6 335 046

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

ad 1: De bijstelling van de aardgasbatenraming met f 200 mln wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een hogere dollarkoers;

ad 2: De afdracht aan het FES op basis van de extra export van aardgas valt ruim f 34 mln lager uit dan oorspronkelijk geraamd. De totale bijdrage aan het FES bestaat nu uit f 508,575 mln aan Common Area-baten en f 964,954 mln aan extra export van aardgas.

Artikel 09.02 Uitkering van Energiebeheer Nederland B.V.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	138 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 5 000
Stand na 2e suppletore begroting 1997	143 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

De winstuitkering van EBN kan met f 5 mln worden verhoogd als gevolg van de extra export van aardgas (zie ontvangstenartikel 09.01 Inkomsten uit aardgas).

Artikel 09.03 Ontvangsten voorraadheffing in verband met financiering Stichting Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieproducten

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	151 250
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 8 750
Stand na 2e suppletore begroting 1997	160 000

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Het heffingsplichtig volume valt 7 mln hectoliter hoger uit dan geraamd bij de ontwerpbegroting 1997 (Kamerstukken II 1996/97, 25 000 hoofdstuk XIII, nr. 2, blz 221). Hierdoor vallen de geraamde ontvangsten f 8,75 mln hoger uit. Op grond hiervan wordt voorgesteld de uitgavenraming op het uitgavenartikel 09.21 Stichting Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieproducten eveneens met f 8,75 mln te verhogen. De raming is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

	ontwerp- begroting 1997	stand 2e supl	verschil
heffingsplichtig volume	121	128	+ 7
tarief	1,25	1,25	-
raming (x f 1 mln)	151,25	160	+ 8,75

Artikel 09.04 Dividend Ultra-Centrifuge Nederland N.V.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	11 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 14 607
Stand na 2e suppletore begroting 1997	25 607

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

De bijstelling van de raming is het gevolg van een hoger dan geraamde dividenduitkering door UCN N.V.

Artikel 09.05 Ontvangsten zoutwinning

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	Ontvangsten 1997
Stand vastgestelde begroting 1997	3 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1997	+ 607
Stand na 2e suppletore begroting 1997	3 607

Toelichting mutatie 2e suppletore begroting

Met deze mutatie wordt de raming gelijk gemaakt aan de inmiddels gerealiseerde ontvangsten zoutwinning.

De Minister van Economische Zaken,
G. J. Wijers